

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Facultatea de Litere
1.3 Departamentul	Etnografie și Antropologie Maghiară
1.4 Domeniul de studii	Studii culturale
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii/ Calificarea	Etnologie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	LLD2121 Antropologia religiei, antropologia sacrului (în limba maghiară)							
2.2 Titularul activităților de curs	Dr. Peti Lehel, cercetător științific grad I.							
2.3 Titularul activităților de seminar	Dr. Peti Lehel, cercetător științific grad I.							
2.4 Anul de studiu	2	2.5 Semestrul	2	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Conținut	DF
							Obligativitate	Obligat orie

3. Timpul total estimat (ore pe semestru/activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar	28
Distribuția fondului de timp					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					25
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					25
Pregătire seminarii/laboratoare/proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					15
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități.....					
3.7 Total ore studiu individual	69				
3.8 Total ore pe semestru	125				
3.9 Numărul de credite	5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală echipată cu calculator, videoproiector, tablă
5.2 de desfășurare a seminarului	Sală echipată cu calculator, videoproiector, tablă

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C1.1. Utilizarea cunoștințelor de bază ale unei științe umaniste sau sociale, precum și a principiilor generale ale interdisciplinarității</p> <p>C2.1. Descrierea și prezentarea conceptelor, teoriilor și metodelor de bază relevante pentru analiza diverselor tipuri de fapte culturale</p> <p>C2.2. Explicarea prin contextualizare multiplă a faptelor culturale</p> <p>C2.3. Aplicarea analizei de conținut la studiul unui fapt cultural</p> <p>C2.4. Utilizarea unor criterii adecvate pentru evaluarea meritelor și limitelor diverselor perspective de analiză a unui fapt cultural</p> <p>C3.1. Identificarea principalelor modalități de comunicare a cunoștințelor de specialitate, precum și a particularităților și implicațiilor acestora</p> <p>C4.1. Identificarea și definirea conceptelor, metodelor și teoriilor fundamentale ale Etnologiei</p> <p>C4.2. Determinarea importanței teoriilor etnologice în context istoric și a impactului lor asupra culturii umane</p>
-------------------------	---

Competențe transversale	<p>C1 Utilizarea aparatului conceptual și metodologic de bază al unei științe umaniste sau sociale și a mecanismelor de integrare a contribuțiilor diverselor discipline sociale și umaniste într-o abordare interdisciplinară, riguroasă logic și conceptual</p> <p>C2 Analiza din perspective multiple (retorică, de conținut, contextuală etc.) a faptelor culturale de diverse niveluri și proveniențe (creații artistice, discursuri publice, cultură de masă, culturi și sub-culturi comunitare)</p> <p>C3 Comunicarea orală, scrisă și cu suport electronic, în limba programului de studii și într-o limbă de circulație internațională, a cunoștințelor de specialitate</p> <p>C4 Identificarea, analiza și clasificarea fenomenelor culturale cu relevanță etnologică în contexte multiple (local, regional, național, global)</p>
-------------------------	--

7. Obiectivele disciplinei (conform grilei de competențe specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> Scopul cursului este familiarizarea cu conceptele și metodele de bază ale etnologiei religioase, pentru a pregăti cercetarea independentă în domeniul etnologiei religioase. Cursul și seminarul se bazează, de asemenea, pe rezultatele științifice ale cercetărilor etnografice religioase maghiare. Obiectivul seminarelor este ca studenții să obțină o perspectivă asupra criteriilor teoretice și metodologice ale științelor sociale în analiza noilor fenomene religioase; familiarizarea studenților cu aspectul social și individual al relației dintre religie și modernitate; cunoașterea relației dintre viața religioasă și etnicitate.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> Cunoașterea terminologiei specifice și a diferitelor teorii, a tendințelor de interpretare și a informațiilor legate de ele. Privire de ansamblu asupra istoriei, teoriilor și metodologiilor specifice etnologiei religiei, precum și demonstrarea aplicabilității metodologice. Descrierea etnografică a fenomenelor (care pot fi colectate, interpretate) din domeniul religiozității populare.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. subiect Cercetarea religiilor și antropologia. Definiții, cuvinte-cheie și domenii de cercetare Cuvinte-cheie: religie, credință, îndoială, mit, rit, simbol.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
2. subiect Relația dintre religiozitatea oficială și religiozitatea populară (Peter Burke, William Christian, Charles Stewart) Cuvinte cheie: tradiție mică-tradiție mare, religiozitate locală, religiozitate în practică, religiozitate „prescrisă”, religiozitatea elitei, sincretism.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
3. subiect Instituționalizarea și istoria etnologiei maghiare – A magyar vallásetnológia kibontakozása – Tendințe, instituții, cercetători (Róheim Géza, Karácsony Sándor, Lükő Gábor, Marót Károly) Cuvinte-cheie: psihoanaliză și tendințe religioase (Sigmund Freud), cercetarea riturilor și a simbolurilor.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
4. subiect Cecetarea șamanismului și persistența romanticismului (Diószegi Vilmos). Antecedente medievale ale religiozității populare în limba maghiară – viziunea științifică a lui Bálint Sándor Cuvinte-cheie: „táltos”, „regölés”, construirea identității	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	

etnice, reconstruire, fenomene de tip survival, cercetarea individualului.		
5. subiect Vrăjitorie, posesie, șamanism, mișcări milenare și culte de tip cargo. <i>Cuvinte-cheie:</i> criză, farmece, magie, devianță, milenarism.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
6. subiect Tehnicile de comunicare cu transcendentul <i>Cuvinte-cheie:</i> viziuni, vise, revelații, glosolalie, experiențe ASC.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
7. subiect Sacralizarea spațiului și a timpului <i>Cuvinte-cheie:</i> pelerinaj, locuri sfinte, sărbătoare, rituri de trecere (Arnold van Gennep).	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
8. subiect Specialiști religioase. Religie și vindecare <i>Cuvinte-cheie:</i> oameni sfinți, clarvăzător, proroc, profet, șaman, vindecător, preot, terapie culturală, exorcizare, medicina alternativă, rit de sacrificiu.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
9. subiect Noi mișcări religioase și secte <i>Cuvinte-cheie:</i> convertirea ca experiență religioasă și socială.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
10. subiect Culte neopăgâne și vrăjitoria neo-păgână <i>Cuvinte-cheie:</i> sisteme de credință și culte sincretice, remitologizare, ocultism, New Age, știința falsă.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
11. subiect Religie și schimbări sociale (Max Weber). Religia ca fenomen social (Emile Durkheim) <i>Cuvinte-cheie:</i> protestantism, capitalism, carisma, sacral și profanul. Originea socială a religiei.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
12. subiect Interpretarea fenomenologică a religiei (Mircea Eliade, Rudolf Otto) <i>Cuvinte-cheie:</i> sacral ca fenomen ontologic, numinos, arhetip.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
13. subiect Antropologică interpretivă și simbolică: religia ca sistem de sensuri (Clifford Geertz) și de simboluri (Victor Turner) <i>Cuvinte-cheie:</i> simboluri și sisteme de sensuri, structură, liminalitate, comunitate, proces ritualic, performanță.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
14. subiect Tendințe cognitive în antropologia religiilor (Harvey Whitehouse) <i>Cuvinte-cheie:</i> teoria formelor religioase, religiozitate imagistică și doctrinală.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
Bibliografie Bibliografie obligatorie Bálint Sándor: <i>Népünk innepai. Az egyházi év néprajza</i> . Budapest, 1938.. Bálint Sándor: A magyar vallásos népelet kutatása. In: <i>Vallási néprajz III</i> . Budapest, 1987. 8–66. Bálint Sándor 1991: <i>Egy magyar szentember. Orosz István önéletrajza</i> , Szolnok Boyer, Paul – Nissenbaum, Stephen: <i>Boszorkányok Salemben</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2002. 45–73. Cohn, Norman: <i>Európa démonai. A boszorkányüldözés története</i> . Corvina, Budapest, 1993. Diószegi Vilmos: <i>A sámánhit emlékei a magyar népi műveltségben</i> . Budapest, 1959/1998. Frida Balázs: A vallás és a szupernaturális. Valláskutatás és antropológia: meghatározások és alapfogalmak. <i>Világosság</i> ,		

2005/7–8., 195–214.

Geertz, Clifford: A vallás mint kulturális rendszer. In: *Az értelmezés hatalma. Antropológiai írások*. Osiris Kiadó, Budapest, 2001. 72–118.

Hamilton, Malcolm B.: Szekták, kultuszok, mozgalmak. In: *Vallás, ember, társadalom*. AduPrint, Budapest, 1998. 236–264.

Hesz, Ágnes: Néphit vagy helyi vallás: lélek- és túlvilág-képzetek Hidegségen. In: Pócs Éva (szerk.): *Vannak csodák, csak észre kell venni. Helyi vallás, néphit és vallásos folklór Gyimesben*. L' Harmattan, PTE Néprajz-Kulturális Antropológia Tanszék, Budapest, 2008. 15–75.

Kardos László – Szigeti Jenő: *Boldog emberek közössége. A magyarországi nazarénusok*. Budapest, Magvető Kiadó, 1988.

Kardos László: *Egyház és vallásos élet egy mai faluban* (Bakonycsernye – 1965). Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1969.

Kiss László 2002: Az „ezeréves birodalom”. A millenarista eszme állandósága és változása a népi szektákban és mozgalmakban. *Szofi*, 2002, VI, 1–2, 120–130.

Kertész Ágnes–Takács András: Új-táltosság Magyarországon az ezredfordulón. *Rubicon*, 7., 2005. 62–64.

Kis-Halas Judit: A wiccától a cyberboszorkákig: Újboszorkány kultuszok a 20. században. *Rubicon*. 16. évf. 7. sz., 2005. 56–61.

Levi, Giovanni: *Egy falusi ördögűző és a hatalom*. Osiris Kiadó, Budapest, 2001. 19–52.

Peter Burke: *Népi kultúra a kora újkori Európában*. Budapest, 1991.

Gagy József: „Az egy szent testület...” A kalugerek társadalmi szerepe egy székelyföldi faluban. In: Pócs Éva (szerk.): *Démonok, látók, szentek. Vallásetimológiai fogalmak tudományközi megközelítésben*. (Tanulmányok a transzcendensről VI.), Balassi Kiadó, Budapest, 2008. 380–394.

Pócs Éva: Démoni megszállottság és ördögűzés középkelet-európai népi hiedelemrendszerekben. In: Pócs Éva (szerk.): *Demonológia és boszorkányság Európában*. L'Harmattan – PTE Néprajz Tanszék, Budapest, 2001, 137–198.

Pócs Éva: *Samanizmus és a magyar ősvallás*. [konferenciaelőadás, kézirat] A konferencia címe: *Magyar őstörténet. Tudomány és hagyományörzés*. Szervező: Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpontjának Magyar Őstörténeti Témacsoport. Időpont: 2013. április 17–18. Elérhetőség: http://www.btk.mta.hu/images/14_P%C3%B3cs_%C3%89va.pdf

Szilárdi Réka–Szilágyi Tamás: *Istenek ébredése. Az újpogányság vallástudományi vizsgálata*. JatePress Kiadó Szeged, 2007.

Tánczos Vilmos: Egyház, vallás – népi kultúra. *Korunk* 1993/8. 9–22. / *Keletnek megnyílt kapuja*. Néprajzi esszék. Kolozsvár, 1996. 223–251.)

Tánczos Vilmos: Búcsú Csíksomlyón. Egy rituális dráma katarzisa. In: *Keletnek megnyílt kapuja. Néprajzi esszék*. Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 2000. 39–50.

Tüskés Gábor: A népi vallásosság kutatása Magyarországon. In: Uő. (szerk.): „Mert ezt Isten hagyta...” Budapest, 1986. 18–62.

Turner, Victor 1997: Liminalitás és communitas. In Zentai Violetta (szerk.): *Politikai antropológia*. Budapest: Osiris, 51–63.

Bibliografie recomandată

Lamberg, Michael (ed.): *A Reader in the Anthropology of Religion*. Blackwell Publishing, Oxford, 2002.

Malejfit, Annemarie de Waal: *Religion and Culture. An Introduction to Anthropology of Religion*. Waveland Press, Inc, Long Grove, Illinois, 1968.

Voigt Vilmos: *A vallási élmény története*. Timp Kiadó, Budapest, 2004.

Winzeler, Robert L.: *Anthropology and Religion. What We Know, Think, and Question*. Altamira Press, Lanham-New York-Toronto-Plymouth, Uk, 2012.

8.2 Seminar		Observații
1. subiect Discutarea subiectelor din seminar, diseminarea sarcinilor	Prezentare interpretativă	
2. subiect Mișcări religioase carismatice Cuvinte-cheie: mișcări religioase, transă, religie și socializare, prejudecată, manipulare, religie și limbă.	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	
3. subiect Noi comunități religioase Cuvinte-cheie: convertire, comunitate religioasă, roluri de gen și religie, religie și norme.	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	
4. subiect Fazele convertirii religioase	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	

Cuvinte-cheie: Fazele convertirii: context (<i>context</i>), criză (<i>crisis</i>), cercetare (<i>quest</i>), întâlnire (<i>encounter</i>), interacție (<i>interaction</i>), angajament (<i>commitment</i>), consecință (<i>consequences</i>) (termenii L. R. Rambo – Ch. E. Farhadian)		
5. subiect Interpretarea comunităților religioase de tip sectant Cuvinte-cheie: detașare, control social, religie și ură, religie și identitate.	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbattere	
6. subiect Posesie demonică, exorcism, vampirism. Cuvinte-cheie: Posesie demonică, glossolalia.	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbattere	
7. subiect Rolul religiei penticostale în comunitățile rome Cuvinte-cheie: convertire religioasă, stigmatizare, activism rom, mișcare penticostală.	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbattere	
8. subiect Comunicare cu morții. Cuvinte-cheie: clarvăzătoare, religiozitate personală, îndoială.	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbattere	
9. subiect Tipuri de mișcări religioase. Mișcările millenare și cultele de tip cargo. Cuvinte-cheie: milenarism, mișcare reliugioasă, cult cargo, revivalist, nativist, sincretic, escatologic.	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbattere	
10. subiect Religie și vindecare, aspecte culturale ale morții Cuvinte-cheie: performare, conceptele de vindecare și de moarte în context postmodern.	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbattere	
11. Sistemul ritual al pelerinajelor. Experiență religioasă și etnicitate la pelerinajul din Șumuleu Ciuc Cuvinte cheie: componentele experienței religioase (catharsis, ritualizare, identificarea cu valorile ideologice ale pelerinajului, transformare, ieșirea din viața cotidiană, experiență artistică – după Tánczos Vilmos), cultul Fecioarei Maria, religie și etnicitate, relația între religie și patrimoniu cultural.	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbattere	
12. Vrajitorie, vânătoare de vrăjitoare Cuvinte cheie: contextele acuzărilor, conflicte, sabatul vrăjitoarelor, vrăjitorie și sistemul judiciar, farmece, vrăjitorie istorică și vrăjitorie modernă.	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbattere	
13. Sisteme de credință sincretice și culte: neovrăjitorie, neopăgânism, spiritualități alternative. Kulcsfogalmak: remitologizare, wicca, arta și împlinirea personalității, neoșamanism, pseudoștiință.	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbattere	
14. Összegzés, ismétlés	Întrebări, recapitulare, dezbattere.	

Bibliografie

- Báth Dániel: Demonológia és katolikus felvilágosodás a 18. századi Magyarországon. In: Klaniczay Gábor–Pócs Éva (szerk.): *Boszorkányok, varázslók és démonok Közép-Kelet-Európában*, Balassi Kiadó, Budapest, 2014. 85–107.
- Bieseles, Megan–Davis-Floyd, Robbie: Dying as Medical Performance: The Oncologist as Charon. In: Laderman, Carol–Roseman, Marina (szerk.): *The Performance of Healing*. Routledge, New York, London, 1996. 291–322.
- Farkas Judit: „Krisna egyik kertje”. Hit-orientált életmód és környezet-átalakítás Somogyvámoson In: Andrásfalvy Bertalan (szerk.): *Antropogén ökológiai változások a Kárpát-medencében*. Budapest, L'Harmattan. 2009. 331–346.
- Fosztó László: A megtérés kommunikációja: gondolatok a vallási változásról pünkösdzimuszra tért romák kapcsán. *Erdélyi Társadalom*, 5. évf., 1. sz., 2007. 23–48.
- Gagy József: A millenarisztikus-messianisztikus mozgalmak kérdése a társadalomtudományokban. *Erdélyi Társadalom*, 5. évfolyam, 1. szám, 2007.
- Gay y Blasco, Paloma: Cigány/roma diaszpóra. Egy összehasonlító perspektíva. *Regio*. 4. sz., 2008. 25–49.
- Kiss Dénes: A CE szövetség és a református egyház. *Erdélyi Társadalom*, 1/2., 2003. 55–66.
- Kiss László: Az „ezeréves birodalom”. A millenarista eszme állandósága és változása a népi szektákban és mozgalmakban. *Szofi*. 2002/VI., 1–2. sz., 120–130.
- Klaniczay Gábor: A boszorkányvadás mozgatórugói. Gondolatok az első kolozsvári boszorkánypercek kapcsán. *Korunk*, 16/5, 2005, 27–38.
- Mézes Ádám: Visum repertum – Georg Tallar és az 1753-as vámpírvadászat. In: Klaniczay Gábor–Pócs Éva (szerk.): *Boszorkányok, varázslók és démonok Közép-Kelet-Európában*, Balassi Kiadó, Budapest, 2014. 109–154.
- Mohay Tamás: *A csíksomlyói pünkösdi búcsújárás. Történet, eredet, hagyomány*. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2009. (4. fejezet)
- Rambo, Lewis R. – Farhadian, Charles E.: Converting: stages of religious change. In: Lamb, Christopher–Bryant, M. Darrol (ed.): *Contemporary Practices and Controversies*. Cassell, London–New York, 1999. 23–34.
- Szilárdi Réka: *Az újpogány vallási diskurzus narratív mintázatai*. Magyar Vallástudományi Társaság–L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2017.
- Tóth G. Péter: A mágia dekriminalizációja és a babonaellenes küzdelem Magyarországon és Erdélyben, 1740–1848. In: Klaniczay Gábor–Pócs Éva (szerk.): *Boszorkányok, varázslók és démonok Közép-Kelet-Európában*, Balassi Kiadó, Budapest, 2014. 63–83.
- Tanya M. Luhrmann: *Persuasions of the Witch's Craft. Ritual Magic in Contemporary England*. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, 1989.
- Tánczos Vilmos: *Csíksomlyó a népi vallásosságban*. Nap Kiadó, Budapest, 2016. (A *Búcsú Csíksomlyón: egy rituális dráma katarzisa* című fejezet)
- Tánczos Vilmos: Ké a csíksomlyói búcsú? (Örökség-fogalmak és -ideológiák). In: Jakab Albert Zsolt–Vajda András (szerk.): *A néprajzi örökség új kontextusai. Funkció, használat, értelmezés*. Kolozsvár, Kriza János Néprajzi Társaság, Kriza Könyvek 43., 139–159.
- Török Péter: Ki itt belép, hagyjon fel minden reménnyel? A megtérés jellemzői, a tagok toborzása és megtartása – agymosás, tekintély és függés. In: *És (a)mikor destruktívak? Az új vallási mozgalmak szociológiája és hazai helyzete*. Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd [Dialógus] Alapítvány – Híd Alapítvány, Budapest, 2011. 44–54.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Înșușirea terminologiei de bază, a domeniilor de cercetare, cadrele teoretice și discursurile disciplinei antropologia religiilor. Scopul cursului este de a îmbunătăți gândirea reflexivă despre religie în cadrul metodologic și teoretic mai larg al tradițiilor antropologice și folclorice. Cursul oferă instruire teoretică și practică în domenii care utilizează cercetarea științelor sociale a religiei (cercetător, muzeu).

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<p>Limba adecvat, utilizarea aparatului conceptual și metodologic, descrierea și interpretarea faptelor culturale prin contextualizare</p> <p></p> <p></p> <p></p>	Examen oral	50%

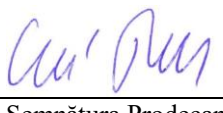

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 3
400202, Cluj-Napoca
Tel: 0264 532238
Fax: 0264 432303
E-mail: lett@lett.ubbcluj.ro

10.5 Seminar	Participare activă la dezbateri/ateliere de lucru	Prezentare Activități în cadrul seminarelor	25% 25%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none">• Însușirea conceptelor de bază• Cunoașterea fenomenelor religioase, abilitate de sintetizare și analizare			

Data completării 21.03.2021	Semnătura titularului de curs 	Semnătura titularului de seminar
Data avizării în departament 23.03.2021.	Semnătura directorului de departament 	
Data avizării la Decanat	Semnătura Prodecanului responsabil	Ștampila facultății